

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. V. Vtrum lex Mosaïca statim atque cessavit obligare, fuerit mortifera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

gelica cœperit obligare, cum generatio istius, sit corruptio illius, juxta illud Apostoli ad Ephes. 2. *Legem mandatorum decretis evacuans*, id est legem Mosaicam decretis Evangelicis excludens, ut exponunt Chrysostomus, Theophilactus, & Oecumenius ibidem: Atqui lex Evangelica non cœpit obligare ante diem Pentecostes: Ergo ante illum diem lex Mosaicam obligare non desuit. Majorem ut certam supponunt, Minorem verò sic probant. Lex ante sui promulgationem non obligat, ut docet S. Thomas supra quæst. 90. art. 4. Sed lex Evangelica non fuit promulgata ante Pentecosten: Ergo ante diem Pentecostes obligare non cœpit. Minor probatur, tum quia usque ad tempus Pentecostes Apostoli non proposuerunt populo publicè Evangelium; tum etiam, quia quemadmodum lex vetus non fuit promulgata, nisi quinquagesimo die à Paschate Judæorum; ita non debuit lex nova promulgari, nisi post quinquaginta dies à Paschate sive resurrectione Christi; promulgationem enim legis Mosaicæ, figuram fuisse promulgationis legis Evangelicæ, supra art. 2. in fine ostensum est.

69. Huic argumento quod est præcipuum Adversariorum fundamentum, respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, & ad illius probationem dico, duplicem esse legis promulgationem; unam essentialem, & legi sufficientem, quæ fit quando princeps ut publica persona illam proponit & intimat suis subditis in curia existentibus; altera solemnis & accidentalis, atque ad tollendam subditorum ignorantiam ordinata; quæ fit cum lex à præcone per singulas provincias, aut per omnes præcipuas civitates publicatur. Quamvis ergo lex Evangelica hoc secundo genere promulgationis, solum in die Pentecostes promulgata fuerit ab Apostolis ut Christi præconibus; ipso tamen die resurrectionis fuit à Christo proposta & intimata Discipulis, his verbis: *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos &c.* Unde à die resurrectionis cœpit habere vim legis ex se obligantis, quamvis hæc promulgatio non sufficeret ad tollendam ignorantiam illius, nec proinde ad reddendum homines inexcusabiles ab ejus transgressione. Ex quo patet ad primam potentiam Minoris. Ad secundam verò similiter dico, legem Mosaicam promulgatione sufficienti ad rationem legis fuisse promulgatam ab eo tempore quo Deus eam dedit Moyse in monte Sina, tunc enim locutus est Deus ut Princeps & Legislator, subindeque ex eo tempore præcepta illius legis lata à Deo vim legis habuerunt; adeo ut ipsius publicatio facta deinde à Moyse toti populo, non habuerit vim promulgationis necessariæ ad essentialiam legis, sed tantum declarationis, ne homines ignorantia ab ejus obligatione excusari possent. Quare licet publicatio illa veteris legis facta per Moysen, fuerit figura promulgationis legis Evangelicæ faciendæ per Apostolos in die Pentecostes, hinc tamen non fit, istam fuisse necessariam, ad rationem & essentialiam legis Evangelicæ, sed tantum ad tollendam ignorantiam ipsius.

Ad solutionem alterius argumenti, quod contra nostram conclusionem fieri posset, Advertendum est, quod licet à passione & resurrectione Christi, usque ad Evangelij divulgationem, lex antiqua mortua fuerit, ita ut nec obligaret, nec vim obligandi haberet, non tamen penitus erat inutilis, sicut est modò, sed quandiu permansit ejus bonitas, & non fuit mor-

A tiferâ, pueri Judæorum recipientes circumcissionem; à peccato originali justificabantur; illique qui bona fide legem illam observabant, salvabantur; divinam namque bonitatem decebat, ut quandiu sustinuit legem illam, non auferret ejus utilitatem, ut prodesset illis, qui bonâ fide illam observabant; unde pro illis valebat dispensatio & permissio per legem data, repudiandi uxorem legitimam, & ducendi aliam, vel habendi plures simul.

ARTICVLVS V.

Virum lex Mosaicâ statim atque cessavit obligare, fuerit mortifera?

B **P**artem affirmantem tenuit olim D. Hieronymus, ut constat ex Epistola ejus ad Augustinum, quæ inter Epistolas ipsius Augustini connumeratur undecima; distinxit enim solum duo tempora, unum ante passionem Christi, in quo legalia non erant mortua, quasi non habentia vim obligatoriam, aut expiatiuam, pro suo modo; nec etiam mortifera, quia non peccabant ea observantes; alterum post passionem Christi, in quo non solum mortua (id est non habentia virtutem & obligationem) sed etiam mortifera fuerunt, ita scilicet quod peccarent mortaliter quicumque ea observarent. Oppositum docuit Augustinus Epist. 9. & 19. ad Hieronymum, ubi distinxit tria tempora. Unum ante Christi passionem, in quo legalia neque erant mortifera, neque mortua. Aliud post tempus Evangelij divulgati, in quo legalia sunt mortua & mortifera. Tertium autem est tempus medium, scilicet à passione Christi, usque ad divulgationem Evangelij, in quo legalia quidem fuerunt mortua, quia neque vim aliquam habebant, neque aliquis ea observare tenebatur; non tamen fuerunt mortifera, quia illi qui ex Judæis conversi erant ad Christum, poterant illa licitè observare, dummodo non sic ponerent spem in eis, quod ea reputarent necessaria ad salutem, quasi sine legalibus fides Christi justificare non posset. Augustinum secutus est D. Thomas hic quæst. 103. art. 4. ad 1. alique Theologi communiter, cum quibus

D **D**ico, legem Mosaicam non fuisse mortiferam statim atque cessare cœpit illius obligatio, sed aliquo tempore post illius abrogationem, fuisse licitum servare illius præcepta ceremonialia, quamvis non esset necessarium.

Probatur efficaciter, quia ipsismet Apostoli usurparunt ceremonialia ijs in locis ubi jam lex Mosaicâ desierat obligare, factâ jam sufficienti promulgatione legis Evangelicæ: ut patet ex Actuum 16. ubi Paulus Timotheum ex patre Gentili natum circumcidit; & cap. 18. ubi more Nazæorum totondit caput in Cenchris; & cap. 21. ubi de consilio Jacobi Apostoli, & seniorum, usus est legali purificatione cum Judæis, ut illos sibi conciliaret, & purificationem cum illis templum ingressus est. Demum cap. 15. ejusdem libri, in Concilio Apostolorum statutum fuit, ut Christiani abstinerent à sanguine, & à suffocato, quæ una erat ex ceremonijs legalibus.

E **R**esponder D. Hieronymus Epistola citatâ, nunquam Apostolos post resurrectionem Christi legalia observasse secundum veritatem; sed solum ex quadam pia simulatione, ne scandalizarent Judæos, & eorum conversionem impedirent. Verum si ceremoniæ illæ tunc fuissent mortifera, ut sentit Hieronymus, non potuissent licitè usurpari simulatoriè ab Apostolis; quia con-

ra fidei professionem est, uti cultu superstitioso & profiteri exterius falsam religionem; cuiusmodi erat religio Iudæorum quoad cultus illos, si jam erant superstitiosi & mortiferi. Item si licuisset Apostolis uti simulatore cultu superstitioso Iudæorum, ut eos lucrarentur, quemadmodum ait Hieronymus, licuisset similiter uti simulatore cultu superstitioso Gentilium, ut facilius converterent; & nunc etiam liceret uti caeremonijs Judaicis, simulareque eorum fidem, ut eos lucrifaceremus, sicut contra Hieronymum rectè argumentatur S. Augustinus Epistolis citatis. Addit S. Thomas loco supra citato, *indecens videri quod Apostoli ea occultarent propter scandalum, quæ pertinent ad veritatem vitæ & doctrinæ, & quod simulatione uterentur in his quæ pertinent ad salutem fidelium.*

73. Potest insuper suaderi conclusio optimâ congruentiâ, quâ utitur D. Augustinus ad probandum post abrogationem legis Mosaicæ, per aliquod tempus fuisse licitum legalia servare, usque ad sufficientem divulgationem Evangelii, quamvis non esset necessarium. Sicut enim (inquit) solemus homines mortuos aliquandiu ante sepulturam servare, ut cum honore sepulturæ tradantur: ita decuit legalia, quæ ut viva post Christi mortem servari non poterant, ut mortua usque ad perfectam Evangelii divulgationem servari, ut cum honore mortua mater synagoga sepeliretur; & ne homines existimarent, si ea statim rejecta fuissent, veterem legem fuisse abominabilem, perinde ac Gentilium cultum, quem nullâ unquam morâ sustinere Apostoli voluerunt.

74. Dices, si licitum erat post abrogationem legis Mosaicæ per aliquod tempus legalia servare, non potuit rationabiliter Paulus ad Galatas 2. reprehendere Petrum Apostolum, eò quod illa usurparet, seque à gentilibus Antiochenis recens conversis segregaret, ut viveret Judaicè cum Judæis, qui Ierosolymis à Jacobo advennerant: Atqui Paulus jure reprehendit Petrum, qui ut dicitur ad Galat. 2. reprehensibilis erat: Ergo post abrogationem legis Mosaicæ, non licitum fuit servare legalia.

Respondeo, negando sequelam Majoris, Petrus enim jure fuit reprehensus à Paulo, non quod simpliciter uteretur caeremonijs Judaicis, post abrogationem legis Mosaicæ (quod ipsemet Paulus sapius fecerat, ut supra ostendimus) sed quod uteretur cum aliqua imprudentia & scandalo infirmorum, adeò ut Christiani ex ejus facto inducerentur ad existimandum observationem legalium esse adhuc necessariam, & ita quodammodo cogentur judaizare, ut significant verba illa Pauli ad Petrum ad Galat. cap. 2. *Si tu Judæus cum sis, gentiliter vivis, & non Judaicè, quomodo cogis gentes judaizare?* Solutio est D. Thomæ hic quæst. 103, art. 4. ad 2. ubi hæc scribit. *Non peccavit Petrus in hoc, quod ad tempus legalia observabat, quia hoc sibi licebat tanquam ex Iudæis converso; sed peccabat in hoc, quod circa legalium observantiam nimiam diligentiam adhibebat, ne scandalizaret Iudæos, ita quod ex hoc sequeretur Gentilium scandalum.*

75. Quæres, quo præcisè tempore cœperit lex Mosaicæ esse mortifera?

Respondeo hoc esse dubium & incertum, valde tamen probabile esse quod plerique Theologi docent, illam solum cœpisse esse mortiferam quadragesimo circiter post Christi mortem anno, postquam Evangelium sufficienter jam toto orbe

Tom. III.

A Judæis promulgatum fuit per Apostolos, templumque Ierosolymitanum, una cum statu Republicæ Judaicæ a Romanis Imperatoribus eversum; tunc enim non erat amplius necessarium deferre honorem Synagogæ jam extinctæ, aut uti condescensu erga Judæos, tandiu Dei vocationi rebelles.

DISPUTATIO XII.

De lege Divina nova.

B Ad quæst. 106. D. Thomæ, & duas sequentes.

H AËtenus de lege veteri, quam Deus olim Angelorum ministerio dedit Moyfi, in monte Sina, totique populo Judaico; nunc de lege, quam Christus tulit, & Ecclesiæ suæ tradidit, ac per gratiam Spiritus Sancti fidelium cordibus indidit, quæ variis solet nominibus nuncupari. In primis enim lex nova seu novum Testamentum appellatur, eò quod sicut vere exorto, tota facies terræ renovatur, juxta illud Poëtæ Ecloga 3.

Nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor.

Nunc frondet sylva, nunc formosissimus annus.

C Ita adveniente lege gratiæ, omnia penitus innovata sunt, secundum illud Apostoli ad Corinth. 5. *Vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova.* Unde ibi Chrysostomus: *Rerum, inquit, vices jam mutatae sunt, ut & anima nova, & corpus novum, & novum adorationis genus, & pollicitationes novæ, & testamentum, & vita, & mensa, & vestis, & uno verbo dicam, omnia nova sunt.* Et Nicetas in Commentario Orationis de eucæniis D. Gregorii Nazianzeni: *Est, ait, canticum novum allegoricè, novi Testamenti canticum; tunc enim nova omnia facta sunt, & creatura nova, & novus homo, & vita nova, & nova mandata, & nova gratia, & nova pollicitationes.* Similiter

D Teophilactus 2. ad Corinth. 5. *Vetus peccatum transiit, novaque nobis anima, & novum corpus factum est, & pro Iudæis omnibus, nova nobis facta sunt omnia.* Demum Gregorius magnus homil. 32. in Evang. *Novus homo venit in mundum, nova præcepta dedit mundo, & vita nostra veteri, contrarietatem opposuit novitatis suæ.*

Secundò, lex Evangelica appellatur, quia, ut ait Author operis imperfecti in Matth. *Evangelium est bonum nuncium: Bona autem hominibus nunciantur, quando promittitur eis beatitudo cælestis, peccatorum remissio, adoptio filiorum, mortuorum resurrectio, immortalis vita, hæreditas regni cælestis, possessio gloriæ sempiternæ, societas Angelorum, & communicatio Spiritus, & fraternitas Christi, & paternitas Dei.*

Dicitur tertio, lex gratiæ, quia vi suâ, & ratione sui status, dat gratiam sanctificantem & auxilia gratiæ. Unde Apostolus ad Romanos 1. *Non enim erubescio Evangelium, virtus enim Dei est in salutem omni credenti.* In quem locum hæc scribit Anselmus: *Virtus, quia gratiam præstat, percujus auxilium valeamus facere quod præcipit.* Eademque de causa vocatur etiam lex Spiritus vitæ, & lex libertatis, quia liberat à lege & servitute peccati. Vel etiam quia liberat ab onere legis Mosaicæ.

Quarto, vocatur lex fidei, propter majorem expressionem, & determinationem articulorum

Dddd ij